

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a opta)

4 mai 2023 *

„Trimitere preliminară – Directiva 2011/7/UE – Combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale – Articolul 6 – Sumă fixă minimă de 40 de euro cu titlu de despăgubire pentru cheltuielile de recuperare suportate de creditor – Întârzieri în efectuarea plăților în cazul contractelor cu executare succesivă – Despăgubire fixă datorată pentru fiecare întârziere în efectuarea plăților – Obligația de a asigura efectul deplin al dreptului Uniunii – Obligația de interpretare conformă cu dreptul Uniunii – Principiile generale ale dreptului privat național”

În cauza C-78/22,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Vrchní soud v Praze (Curtea Superioară din Praga, Republica Cehă), prin decizia din 24 ianuarie 2022, primită de Curte la 7 februarie 2022, în procedura

ALD Automotive s.r. o.

împotriva

DY, acționând în calitate de administrator judiciar al GEDEM-STAV a.s.,

CURTEA (Camera a opta),

compusă din domnul M. Safjan, președinte de cameră, și domnii N. Piçarra (raportor) și N. Jääskinen, judecători,

avocat general: domnul A. Rantos,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru ALD Automotive s.r. o., de J. Melkus, advokat;
- pentru guvernul ceh, de A. Edelmannová, M. Smolek și J. Vlácil, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de G. Gattinara și P. Ondrůšek, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: ceha.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale (JO 2011, L 48, p. 1).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între ALD Automotive s.r. o. (denumită în continuare „ALD”), pe de o parte, și DY, acționând în calitate de administrator judiciar al GEDEM-STAV a.s. (denumită în continuare „Gedem”), societatea debitoare, pe de altă parte, în legătură cu o cerere de despăgubire fixă pentru cheltuielile de recuperare suportate de ALD drept consecință a întârzierilor în efectuarea plăților aferente a cinci contracte cu executare succesivă încheiate între această societate și Gedem.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 În considerentele (3) și (19) ale Directivei 2011/7 se arată:
 - „(3) În cadrul tranzacțiilor comerciale între operatori economici sau între operatori economici și autorități publice, numeroase plăți sunt efectuate mai târziu decât a fost stabilit în contract sau menționat în condițiile comerciale generale. Deși mărfurile sunt livrate sau serviciile sunt prestate, numeroase facturi corespunzătoare acestora sunt achitate mult după scadență. Astfel de întârzieri în efectuarea plăților afectează lichiditățile întreprinderilor și complică situația financiară a acestora. Acestea afectează, de asemenea, competitivitatea și rentabilitatea întreprinderilor, odată ce creditorul trebuie să obțină finanțări externe din cauza efectuării cu întârziere a plăților. [...]
- [...]
- (19) Este necesară despăgubirea echitabilă a creditorilor pentru cheltuielile de recuperare în cazul efectuării cu întârziere a plăților, astfel încât să fie descurajată efectuarea cu întârziere a plăților. Cheltuielile de recuperare ar trebui să includă, de asemenea, recuperarea costurilor administrative și compensarea costurilor interne suportate din cauza efectuării cu întârziere a plăților, pentru care prezenta directivă ar trebui să stabilească o sumă fixă minimă care să poată fi cumulată cu dobânda pentru întârzierea efectuării plăților. Acordarea de despăgubiri sub forma unei sume fixe ar trebui să aibă drept scop limitarea costurilor administrative și interne legate de recuperare. [...]

- 4 Articolul 1 din această directivă, intitulat „Obiectul și domeniul de aplicare”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Prezenta directivă urmărește să combată întârzierea în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale, în vederea asigurării funcționării adecvate a pieței interne, promovând astfel competitivitatea întreprinderilor, în special cea a [întreprinderilor mici și mijlocii (IMM)].

(2) Prezenta directivă se aplică tuturor plăților efectuate ca remunerații pentru tranzacții comerciale.”

- 5 Potrivit articolului 2 din directiva menționată:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

1. «tranzacții comerciale» înseamnă tranzacții între întreprinderi sau între întreprinderi și autorități publice care conduc la furnizarea de bunuri sau prestarea de servicii contra cost;

[...]

4. «întârziere în efectuarea plăților» înseamnă neefectuarea plăților în termenul contractual sau legal de plată, atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 3 alineatul (1) sau la articolul 4 alineatul (1);

[...]

8. «sumă datorată» înseamnă suma principală care ar fi trebuit plătită în termenul contractual sau legal de plată, inclusiv taxele, impunerile, prelevările sau impozitele aplicabile care sunt menționate în factură sau în cererea echivalentă de plată;

[...]”

- 6 Articolul 3 din aceeași directivă, intitulat „Tranzacții între întreprinderi”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre garantează că, în cadrul unor tranzacții comerciale între întreprinderi, creditorul este îndreptățit să perceapă dobândă pentru efectuarea cu întârziere a plăților, fără a fi necesară o notificare, în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

(a) creditorul și-a îndeplinit obligațiile contractuale și legale; și

(b) creditorul nu a primit suma datorată la scadență, cu excepția cazului în care debitorul nu este responsabil de întârziere.”

- 7 Articolul 6 din Directiva 2011/7, intitulat „Compensația pentru costurile de recuperare”, prevede:

„(1) Statele membre se asigură că, atunci când dobânda pentru efectuarea cu întârziere a plăților în tranzacțiile comerciale devine exigibilă în conformitate cu articolul 3 sau 4, creditorul are dreptul de a obține de la debitor o sumă fixă de 40 [de euro], în calitate de despăgubire minimă.

(2) Statele membre se asigură că suma fixă menționată la alineatul (1) este exigibilă fără a fi necesară o notificare și reprezintă o despăgubire pentru cheltuielile de recuperare ale creditorului.

(3) În plus față de suma fixă menționată la alineatul (1), creditorul este îndreptățit să solicite o despăgubire rezonabilă de la debitor pentru orice cheltuieli de recuperare care depășesc suma fixă respectivă angajate din cauza efectuării cu întârziere a plăților de către debitor. Aceste cheltuieli ar putea să includă cheltuielile suportate, printre altele, în vederea angajării unui avocat sau a unei firme de colectare a debitelor.”

- 8 Articolul 7 din această directivă, intitulat „Practici și clauze contractuale inechitabile”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre garantează că o clauză contractuală sau o practică referitoare la data de plată sau la termenul de plată, rata dobânzii pentru efectuarea cu întârziere a plăților sau despăgubirea pentru cheltuielile de recuperare nu este aplicabilă sau generează dreptul de a cere despăgubiri, dacă este vădit inechitabilă pentru creditor.

Pentru a determina dacă o clauză contractuală sau o practică este vădit inechitabilă pentru creditor, în sensul primului paragraf, se ține cont de toate circumstanțele cazului, inclusiv de următoarele:

[...]

- (c) dacă debitorul are motive obiective de derogare [...] de la suma fixă menționată la articolul 6 alineatul (1).

[...]”

Dreptul ceh

- 9 Articolul 2 alineatul (3) din zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (Legea nr. 89/2012 privind Codul civil) prevede:

„Interpretarea și aplicarea unei dispoziții legale nu trebuie să fie contrare bunelor moravuri sau să conducă la un act de cruzime sau la nedreptate, prin care să fie ofensată sensibilitatea unei persoane obișnuite.”

- 10 Articolul 3 din nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích (Decretul guvernamental nr. 351/2013 de stabilire a cuantumului dobânzilor de întârziere și al cheltuielilor de recuperare a unei creanțe, de stabilire a remunerării lichidatorilor și a membrului organului persoanei juridice numiți de instanță și care precizează anumite aspecte legate de Buletinul oficial al anunțurilor civile și comerciale și de registrele publice ale persoanelor juridice și fizice, al fondurilor fiduciare și al informării cu privire la proprietarii reali, denumit în continuare „Decretul nr. 351/2013”) prevede:

„În cazul unei obligații reciproce între operatorii economici sau în cazul în care conținutul unei obligații reciproce între un operator economic și o autoritate contractantă, în temeiul legislației privind achizițiile publice, este o obligație de a furniza bunuri sau servicii către autoritatea contractantă contra cost, cuantumul minim al cheltuielilor de recuperare a fiecărei creanțe este de 1200 [coroane cehe (CZK) (aproximativ 50 de euro)].”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 11 ALD și Gedom, societăți de drept ceh, au încheiat cinci contracte având ca obiect închirierea de bunuri mobile (denumite în continuare „contractele în discuție în litigiul principal”). În temeiul condițiilor generale aplicabile acestor contracte, ALD avea obligația să emită facturi distincte pentru sumele datorate cu titlu de remunerare a prestațiilor furnizate către Gedom în executarea acestor contracte. Gedom trebuia să plătească aceste sume la scadența indicată în facturi.
- 12 Cu toate acestea, la scadențele stabilite, Gedom nu a achitat 25 de sume datorate în temeiul contractelor în discuție în litigiul principal, care corespund unui total de 206 799,13 CZK (aproximativ 8 750 de euro), pentru perioade cuprinse între 27 aprilie 2016 și 30 septembrie 2016.
- 13 Prin ordonanța din 12 aprilie 2017, Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (Curtea Regională din Hradec Králové – biroul local din Pardubice, Republica Cehă), a constatat insolvența Gedom, a declarat-o în faliment și l-a desemnat pe DY în calitate de administrator judiciar al acesteia.
- 14 În cadrul acestei proceduri, ALD a solicitat plata creanței sale, însoțită de dobânzi de întârziere, precum și, cu titlu de cheltuieli de recuperare, o sumă fixă de 1 200 CZK pentru fiecare dintre cele 25 de sume datorate în temeiul celor cinci contracte în discuție în litigiul principal, și anume 30 000 CZK (aproximativ 1 250 de euro) în total, în temeiul articolului 3 din Decretul nr. 351/2013.
- 15 În urma unei opoziții formulate de DY împotriva plății acestei sume fixe, ALD a introdus o acțiune la Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (Curtea Regională din Hradec Králové – biroul local din Pardubice), având ca obiect constatarea dreptului acesteia la o despăgubire fixă pentru cheltuielile de recuperare efectuate pentru fiecare dintre cele 25 de sume datorate în temeiul celor cinci contracte în cauză.
- 16 Prin hotărârea din 28 mai 2018, această instanță a admis în parte cererea formulată de ALD, acordându-i o despăgubire fixă pentru cheltuielile de recuperare în quantum de 1 200 CZK pentru creanțele care decurgeau din fiecare dintre cele cinci contracte, și anume 6 000 CZK (aproximativ 250 de euro) în total, și a respins în rest acțiunea.
- 17 ALD a declarat apel împotriva acestei hotărâri la Vrchní soud v Praze (Curtea Superioară din Praga, Republica Cehă), instanța de trimitere, care a confirmat hotărârea menționată. Această instanță a considerat că, în speță, despăgubirea fixă pentru cheltuielile de recuperare era datorată doar o singură dată pentru fiecare dintre cele cinci contracte, indiferent de numărul de plăți neefectuate la scadență.
- 18 ALD a formulat o cale de atac împotriva acestor hotărâri la Ústavní soud (Curtea Constituțională, Republica Cehă), care, prin hotărârea din 24 noiembrie 2020, a anulat hotărârea pronunțată de Vrchní soud v Praze (Curtea Superioară din Praga) și i-a trimis cauza spre rejudecare, respingând în rest această cale de atac. Ústavní soud (Curtea Constituțională) a apreciat că, întrucât nu a examinat necesitatea de a sesiza Curtea cu o întrebare preliminară în temeiul articolului 267 TFUE, deși ALD invocase necesitatea de a interpreta reglementarea națională într-un mod conform cu dreptul Uniunii, instanța de trimitere a încălcat dreptul acestei societăți la un proces echitabil, garantat de Constituția cehă.

- 19 În măsura în care contractele în discuție în litigiul principal implică plata unor remunerații succesive, instanța de trimitere ridică problema dacă, pentru a atinge finalitatea Directivei 2011/7, creditorul trebuie să obțină suma fixă prevăzută la articolul 6 alineatul (1) din această directivă pentru fiecare întârziere în efectuarea plăților intervenită în cadrul executării unui singur contract, inclusiv atunci când plățile neefectuate la scadență privesc sume mici, chiar inferioare acestei sume fixe, sau dacă este suficient ca acest creditor să obțină o singură sumă fixă pentru toate întârzierile în efectuarea plăților intervenite în cadrul executării contractului respectiv. Această instanță ridică de asemenea problema posibilității instanței naționale de a respinge o cerere întemeiată pe prima interpretare, în ipoteza în care această cerere ar fi „contrară bunelor moravuri [articolul 2 alineatul (3) din Legea nr. 89/2012]”.
- 20 În aceste condiții, Vrchní soud v Praze (Curtea Superioară din Praga) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Care sunt criteriile care trebuie îndeplinite pentru a se naște dreptul de a obține o sumă minimă fixă de 40 de euro, astfel cum se prevede la articolul 6 alineatul (1) din [Directiva 2011/7], în cazul contractelor cu executare repetată sau continuă?
 - 2) Instanțele judecătorești ale statelor membre pot refuza să admită cererea menționată la articolul 6 alineatul (1) din [Directiva 2011/7] pentru motivul că sunt aplicabile principiile generale de drept privat?
 - 3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare, care sunt condițiile care trebuie îndeplinite pentru ca instanțele din statele membre să refuze acordarea sumei prevăzute la articolul 6 alineatul (1) din [Directiva 2011/7]?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 21 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7 coroborat cu articolul 3 din această directivă trebuie interpretat în sensul că, atunci când unul și același contract prevede plăți cu caracter periodic, fiecare trebuind să fie efectuată într-un termen determinat, suma fixă minimă de 40 de euro prevăzută la acest articol 6 alineatul (1) este datorată, cu titlu de despăgubire a creditorului pentru cheltuieli de recuperare, pentru fiecare întârziere în efectuarea plăților sau dacă această sumă fixă este datorată o singură dată în cadrul executării unui singur contract, independent de numărul de plăți neefectuate în acest termen.
- 22 În primul rând, alineatul (1) al articolului 6 din Directiva 2011/7 impune statelor membre să se asigure că, atunci când dobânda pentru efectuarea cu întârziere a plăților în tranzacțiile comerciale devine exigibilă, în sensul articolului 2 punctul 1 din această directivă, creditorul are dreptul de a obține de la debitor o sumă fixă de 40 de euro, în calitate de despăgubire minimă pentru cheltuielile de recuperare. În plus, la alineatul (2), acest articol 6 obligă statele membre să se asigure că această sumă fixă minimă este datorată automat, chiar și în lipsa unei notificări adresate debitorului, și că urmărește să despăgubească creditorul pentru cheltuielile de recuperare suportate. În sfârșit, la alineatul (3), articolul 6 menționat recunoaște creditorului dreptul de a

solicita debitorului, pe lângă suma fixă minimă de 40 de euro menționată, o despăgubire rezonabilă pentru toate celelalte cheltuieli de recuperare care depășesc suma fixă respectivă angajate din cauza efectuării cu întârziere a plăților de către debitor.

- 23 Noțiunea de „întârziere în efectuarea plăților” care se află la originea dreptului creditorului de a obține de la debitor nu numai dobândă, în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2011/7, ci și o sumă fixă minimă de 40 de euro, în temeiul articolului 6 alineatul (1) din această directivă, este definită la articolul 2 punctul 4 din directiva menționată ca fiind neefectuarea plăților în termenul contractual sau legal de plată. Întrucât aceeași directivă se aplică, conform articolului 1 alineatul (2), „tuturor plăților efectuate ca remunerații pentru tranzacții comerciale”, această noțiune de „întârziere în efectuarea plăților” este aplicabilă fiecărei tranzacții comerciale avute în vedere în mod individual (Hotărârea din 1 decembrie 2022, DOMUS-Software, C-370/21, EU:C:2022:947, punctul 21 și jurisprudența citată).
- 24 În al doilea rând, articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7 definește condițiile de exigibilitate a sumei fixe minime de 40 de euro, făcând trimitere, în ceea ce privește tranzacțiile comerciale dintre întreprinderi, la articolul 3 din această directivă. Acest din urmă articol prevede la alineatul (1) că statele membre garantează că, în cadrul unor tranzacții comerciale între întreprinderi, un creditor care și-a îndeplinit obligațiile și nu a primit suma datorată la scadență este îndreptățit să perceapă dobândă pentru efectuarea cu întârziere a plăților, fără a fi necesară o notificare, cu excepția cazului în care debitorul nu este responsabil de această întârziere (Hotărârea din 1 decembrie 2022, DOMUS-Software, C-370/21, EU:C:2022:947, punctul 22 și jurisprudența citată).
- 25 Rezultă că, la fel ca dreptul de a obține dobândă pentru întârzierea în efectuarea plăților, prevăzut la articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2011/7, dreptul la o sumă fixă minimă, prevăzut la articolul 6 alineatul (1) din această directivă, care ia naștere de asemenea din cauza unei „întârzieri în efectuarea plăților”, în sensul articolului 2 punctul 4 din directiva menționată, este legat de „tranzacții comerciale” avute în vedere în mod individual. Această dobândă, la fel ca și această sumă fixă, devine exigibilă automat la expirarea termenului de plată prevăzut la articolul 3 alineatele (3)-(5) din aceeași directivă, dacă sunt îndeplinite condițiile menționate la alineatul (1) al acestuia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 decembrie 2022, DOMUS-Software, C-370/21, EU:C:2022:947, punctul 23 și jurisprudența citată).
- 26 Articolul 6 alineatele (1) și (2) din Directiva 2011/7 trebuie astfel să fie interpretat în sensul că suma fixă minimă de 40 de euro este datorată, în calitate de despăgubire pentru cheltuielile de recuperare, unui creditor care și-a îndeplinit obligațiile pentru fiecare plată neefectuată la scadență ca remunerație pentru o tranzacție comercială, atestată într-o factură sau cerere echivalentă de plată, inclusiv atunci când sunt în întârziere mai multe plăți cu caracter periodic efectuate în executarea unuia și aceluiași contract, cu excepția cazului în care debitorul nu este responsabil de aceste întârzieri (Hotărârea din 1 decembrie 2022, DOMUS-Software, C-370/21, EU:C:2022:947, punctele 24-26 și jurisprudența citată).
- 27 În al treilea rând, această interpretare a articolului 6 din Directiva 2011/7 este confirmată de finalitatea acesteia. Într-adevăr, din articolul 1 alineatul (1) din această directivă, interpretat în lumina considerentului (3) al acesteia, rezultă că directiva urmărește nu numai descurajarea întârzierilor în efectuarea plăților, împiedicând ca acestea să fie atractive din punct de vedere financiar pentru debitor datorită dobânzilor mici sau inexistente facturate într-o asemenea situație, ci și protecția eficientă a creditorului împotriva unor asemenea întârzieri, prin asigurarea unei despăgubiri cât mai complete posibil pentru cheltuielile de recuperare pe care le-a suportat.

În această privință, considerentul (19) al directivei menționate precizează, pe de o parte, că cheltuielile de recuperare ar trebui să includă de asemenea recuperarea costurilor administrative și compensarea costurilor interne suportate din cauza efectuării cu întârziere a plăților și, pe de altă parte, acordarea de despăgubiri sub forma unei sume fixe ar trebui să aibă drept scop limitarea costurilor administrative și interne legate de recuperare (Hotărârea din 1 decembrie 2022, DOMUS-Software, C-370/21, EU:C:2022:947, punctul 27 și jurisprudența citată).

- 28 Acumularea, în privința debitorului, a mai multor întârzieri în efectuarea plăților cu caracter periodic, în executarea unuia și aceluiași contract, nu poate avea ca efect reducerea sumei fixe minime datorate cu titlu de despăgubire pentru cheltuielile de recuperare pentru fiecare întârziere în efectuarea plăților. Această reducere ar echivala, mai întâi, cu a lipsi de efect util articolul 6 din Directiva 2011/7, al cărui obiectiv este, așa cum s-a subliniat la punctul precedent din prezenta hotărâre, nu numai să descurajeze aceste întârzieri în efectuarea plăților, ci și să reprezinte, prin aceste sume, „o despăgubire pentru cheltuielile de recuperare ale creditorului”, dat fiind că aceste cheltuieli tind să crească proporțional cu numărul de plăți și cu sumele pe care debitorul nu le plătește la scadență. Reducerea respectivă ar echivala, în plus, cu a acorda debitorului o derogare de la articolul 6 alineatul (1) din această directivă, care ar echivala cu scutirea acestuia de o parte din sarcina financiară ce decurge din obligația sa de a plăti, pentru fiecare plată neachitată la scadență, suma fixă de 40 de euro, fără ca această derogare să fie justificată de vreun „motiv obiectiv” în sensul articolului 7 alineatul (1) al doilea paragraf litera (c) din directiva menționată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 decembrie 2022, DOMUS-Software, C-370/21, EU:C:2022:947, punctul 28 și jurisprudența citată).
- 29 În observațiile sale scrise, guvernul ceh arată însă că o cumulare de către creditor a mai multor sume fixe, în cazul în care mai multe plăți periodice care decurg din unul și același contract, sunt în întârziere, ar fi contrară finalității articolului 6 alineatul (3) din Directiva 2011/7, care este aceea de a oferi o despăgubire echitabilă pentru cheltuielile suportate efectiv de creditor, astfel încât să descurajeze întârzierea în efectuarea plăților. Potrivit acestui guvern, o asemenea cumulare ar echivala cu a se acorda creditorului, pentru costurile globale suportate în cazul recuperării mai multor creanțe de la un singur debitor și care decurg din același contract, o despăgubire fixă care depășește costurile administrative și interne suportate în mod real și legate de recuperare. Or, despăgubirea printr-o sumă fixă, prevăzută de această dispoziție, ar urmări să reflecte cheltuielile suportate în mod real de creditor și ar fi lipsită de caracter punitiv.
- 30 În această privință, Curtea a precizat deja că dreptul la o despăgubire „rezonabilă” prevăzut la articolul 6 alineatul (3) din Directiva 2011/7 „pentru orice cheltuieli de recuperare care depășesc suma fixă respectivă angajate din cauza efectuării cu întârziere a plăților de către debitor” privește cheltuielile de recuperare, oricare ar fi acestea, care depășesc suma minimă de 40 de euro la care creditorul are dreptul în mod automat, în temeiul articolului 6 alineatul (1) din această directivă, atunci când dobânda pentru întârzierea în efectuarea plăților este exigibilă pentru o tranzacție comercială, potrivit în special articolului 3 din directiva menționată. O asemenea despăgubire nu poate acoperi, așadar, nici partea din aceste cheltuieli care este deja acoperită prin intermediul sumei fixe de 40 de euro, nici cheltuieli care apar drept excesive, având în vedere ansamblul împrejurărilor speței (Hotărârea din 20 octombrie 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, punctul 39).
- 31 Rezultă că articolul 6 alineatul (3) din Directiva 2011/7 nu poate fi invocat pentru a limita dreptul creditorului de a primi suma fixă prevăzută la articolul 6 alineatul (1) din această directivă. Cu toate acestea, este posibilă luarea în considerare, în limitele stabilite la punctul precedent din

prezenta hotărâre, printre altele a faptului că remunerațiile pentru tranzacțiile comerciale pe care acest debitor nu i le-a plătit la scadență au dat naștere unei cereri unice, în scopul evaluării caracterului rezonabil al despăgubirii pentru orice cheltuieli de recuperare angajate din cauza efectuării cu întârziere a plăților de către debitor (Hotărârea din 20 octombrie 2022, BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, punctul 40).

- 32 Având în vedere cele ce precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7 coroborat cu articolul 3 din această directivă trebuie interpretat în sensul că, atunci când unul și același contract prevede plăți cu caracter periodic, fiecare trebuind să fie efectuată într-un termen determinat, suma fixă minimă de 40 de euro prevăzută la acest articol 6 alineatul (1) este datorată, cu titlu de despăgubire a creditorului pentru cheltuieli de recuperare, pentru fiecare întârziere în efectuarea plăților.

Cu privire la a doua întrebare

- 33 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7 coroborat cu alineatul (3) al acestui articol și cu articolul 7 alineatul (1) al doilea paragraf litera (c) din această directivă trebuie interpretat în sensul că se opune ca o instanță națională să refuze sau să reducă suma fixă prevăzută la prima dintre aceste dispoziții, în temeiul principiilor generale ale dreptului privat național, atunci când întârzierile în efectuarea plăților, survenite în cadrul unuia și aceluiași contract, privesc printre altele sume mici, chiar inferioare acestei sume fixe.

Cu privire la admisibilitate

- 34 Comisia Europeană exprimă îndoieli cu privire la admisibilitatea celei de a doua întrebări, pentru motivul că aceasta ar fi de natură ipotetică. Astfel, în cauza principală, quantumul total al creanței principale ar fi în realitate mai ridicat decât quantumul total al despăgubirii fixe solicitate în temeiul articolului 3 din Decretul nr. 351/2013, care transpune în dreptul național articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7.
- 35 În această privință trebuie amintit că, în cadrul cooperării dintre Curte și instanțele naționale, instituită la articolul 267 TFUE, numai instanța națională care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate privesc interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe [Hotărârea din 8 decembrie 2022, Google (Dezindexarea unui conținut pretins inexact), C-460/20, EU:C:2022:962, punctul 41 și jurisprudența citată].
- 36 Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei întrebări preliminare adresate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate [Hotărârea din 8 decembrie 2022, Google (Dezindexarea unui conținut pretins inexact), C-460/20, EU:C:2022:962, punctul 42 și jurisprudența citată].

37 Desigur, în speță, astfel cum arată Comisia, quantumul total al creanței principale este mai ridicat decât quantumul total al despăgubirii fixe solicitate. Totuși, din această situație nu rezultă că întrebarea adresată este de natură ipotetică. Astfel, nu se poate exclude, în lipsa unei mențiuni exprese în decizia de trimitere cu privire la acest aspect, ca printre cele 25 de plăți din cauza principală care nu au fost efectuate la scadență unele să aibă o valoare mică, chiar inferioară sumei fixe stabilite la articolul 3 din acest decret, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) din această directivă.

38 Prin urmare, această întrebare trebuie să fie examinată pe fond.

Cu privire la fond

39 Trebuie să se amintească de la bun început că principiul supremației dreptului Uniunii impune în special instanțelor naționale, în vederea garantării efectivității ansamblului dispozițiilor dreptului Uniunii, să interpreteze, în cea mai mare măsură posibilă, dreptul lor intern în conformitate cu dreptul Uniunii (Hotărârea din 13 noiembrie 1990, Marleasing, C-106/89, EU:C:1990:395, punctul 8, și Hotărârea din 18 ianuarie 2022, Thelen Technopark Berlin, C-261/20, EU:C:2022:33, punctul 26).

40 Mai precis, o instanță națională, sesizată precum în speță cu un litigiu care opune exclusiv particulari, are obligația, atunci când aplică dispozițiile de drept intern adoptate în vederea transpunerii unei directive, să le interpreteze, în cea mai mare măsură posibilă, în lumina textului, precum și a finalității acestei directive pentru a ajunge la o soluție conformă cu obiectivul urmărit de aceasta, fără a aduce atingere anumitor limite printre care îndeosebi interdicția unei interpretări *contra legem* a dreptului național (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 2022, Thelen Technopark Berlin, C-261/20, EU:C:2022:33, punctele 27 și 28, precum și jurisprudența citată).

41 În speță, deși instanța de trimitere a evocat principii generale ale dreptului privat național, printre care în special cel care interzice interpretarea și aplicarea unei dispoziții legale în mod contrar bunelor moravuri, nu a indicat că aceste principii se opun interpretării de către aceasta a dispozițiilor dreptului național aplicabile într-un mod conform cu alineatul (1) al articolului 6 din Directiva 2011/7 coroborat cu alineatul (3) al acestui articol și cu articolul 7 alineatul (1) al doilea paragraf litera (c) din această directivă.

42 În aceste condiții, a admite ca o instanță națională să poată refuza sau reduce suma fixă prevăzută la articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7 ar echivala cu a-i permite să deroge de la obligația acesteia de a asigura efectul deplin al dispoziției respective, astfel cum a fost interpretată de Curte în Hotărârea din 20 octombrie 2022, BFF Finance Iberia (C-585/20, EU:C:2022:806), și în Hotărârea din 1 decembrie 2022, DOMUS-Software (C-370/21, EU:C:2022:947).

43 Având în vedere motivele care precedă, este necesar să se răspundă la a doua întrebare că articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7 coroborat cu alineatul (3) al acestui articol și cu articolul 7 alineatul (1) al doilea paragraf litera (c) din această directivă trebuie interpretat în sensul că se opune ca o instanță națională să refuze sau să reducă, în temeiul principiilor generale ale dreptului privat național, suma fixă prevăzută de prima dintre aceste dispoziții, inclusiv atunci când întârzierile în efectuarea plăților, survenite în cadrul unuia și aceluiași contract, privesc printre altele sume mici, chiar inferioare acestei sume fixe.

Cu privire la a treia întrebare

- 44 Având în vedere răspunsul dat la a doua întrebare, nu este necesar să se răspundă la a treia întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 45 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a opta) declară:

- 1) Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale coroborat cu articolul 3 din această directivă**

trebuie interpretat în sensul că,

atunci când unul și același contract prevede plăți cu caracter periodic, fiecare trebuind să fie efectuată într-un termen determinat, suma fixă minimă de 40 de euro prevăzută la acest articol 6 alineatul (1) este datorată, cu titlu de despăgubire a creditorului pentru cheltuieli de recuperare, pentru fiecare întârziere în efectuarea plăților.

- 2) Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7 coroborat cu alineatul (3) al acestui articol și cu articolul 7 alineatul (1) al doilea paragraf litera (c) din această directivă**

trebuie interpretat în sensul că

se opune ca o instanță națională să refuze sau să reducă, în temeiul principiilor generale ale dreptului privat național, suma fixă prevăzută de prima dintre aceste dispoziții, inclusiv atunci când întârzierile în efectuarea plăților, survenite în cadrul unuia și aceluiași contract, privesc printre altele sume mici, chiar inferioare acestei sume fixe.

Semnături